

[OBSAH]

ČASŤ I

ÚVODNÉ TÉMY	3
1. Pramene práva	5
1. Úvod	5
2. Štatút Medzinárodného súdneho dvora	6
3. Medzinárodná obyčaj	8
4. „Právotvorné“ zmluvy a iné materiálne pramene	15
5. Všeobecné právne zásady	19
6. Všeobecné zásady medzinárodného práva	23
7. Súdne rozhodnutia	23
8. Náuka autorov	29
9. „Ekvita“ v rozsudkoch a posudkoch Medzinárodného súdneho dvora	30
10. Zohľadnenie zásady humanity	32
11. Legitímne záujmy	33
2. Vzťah medzi vnútroštátnym a medzinárodným právom	37
1. Teoretické problémy	37
2. Teórie koordinácie	39
3. Vzťah medzi záväzkami štátov a vnútroštátnym právom	40
4. Postavenie jednotlivcov	42
5. Otázky vnútroštátneho práva pred medzinárodnými tribunálmi	42
6. Vnútroštátne právo ako „faktická skutočnosť“ pred medzinárodnými tribunálmi	45
7. Otázky medzinárodného práva pred vnútroštátnymi súdmi	47
8. Teória inkorporácie uplatňovaná súdmi Británie a Commonwealthu	48

9.	Medzinárodné zmluvy a výklad zákonov v Spojenom kráľovstve	53
10.	Medzinárodné zmluvy a tendencie common law	55
11.	Recepcia medzinárodného práva v iných štátoch	55
12.	Vzťah výkonnej a súdnej moci a otázky nežalovateľnosti	57
13.	Res iudicata a dva právne poriadky	59
14.	Vzťah k prameňom medzinárodného práva	61
15.	Záver	62

ČASŤ II

	MEDZINÁRODNOPRÁVNA SPÔSOBILOSŤ A UZNANIE . .	65
3.	Subjekty práva	67
1.	Úvod	67
2.	Tradičné právnické osoby	68
3.	Osobitné typy právnej subjektivity	72
4.	Kontroverzní kandidáti	76
5.	Niektoré dôsledky	77
4.	Aspekty štátnosti	79
1.	Úvod	79
2.	Právne kritériá štátnosti	80
3.	Štáty in statu nascendi (v stave vzniku – pozn. prekl.)	87
4.	Nelegálna okupácia a vplyv <i>ius cogens</i>	88
5.	Potrebné právne konštrukcie	89
6.	Členstvo v medzinárodných organizáciách a orgánoch	90
7.	Totožnosť a kontinuita štátov	90
8.	Mikroštáty	93
5.	Uznanie štátov a vlád	95
1.	Uznanie ako všeobecná kategória	95
2.	Štáty a vlády vo vzťahu k uznaniu	96
3.	Rozličné právne následky aktov uznania a politiky neuznania . .	98
4.	Existuje povinnosť uznania?	99
5.	Uznanie vlád	100

6.	Uznanie de iure a de facto	101
7.	Retroaktivita	102
8.	Odvoденé uznanie	103
9.	Kolektívne uznanie: členstvo v organizáciách.	104
10.	Neuznanie a sankcie	105
11.	Otázky uznania pred vnútroštátnymi súdmi.	106
12.	Britská politika uznávania vlád	111

ČASŤ III

ÚZEMNÁ ZVRCHOVANOSŤ 113

6.	Územná zvrchovanosť	115
1.	Koncept územia	115
2.	Zvrchovanosť a jurisdikcia.	115
3.	Zvrchovanosť a vlastnícke právo	116
4.	Správne funkcie a zvrchovanosť	117
5.	Zvrchovanosť a zodpovednosť: zvrchované práva	117
6.	Správa územia oddelená od zvrchovanosti štátu	117
7.	Územie, ktorého suverenita je neurčitá.	118
8.	Dočasné a navrátiliteľné práva.	119
9.	Zostatková (reziduálna) suverenita.	119
10.	Medzinárodný prenájom	120
11.	Užívanie a vlastníctvo poskytnuté navždy	121
12.	Demilitarizované a neutralizované územie	122
13.	Inštitút územia: princíp efektívnej kontroly uplatňovaný vnútroštátnymi súdmi	122
14.	Kondomínium (spoločné panstvo)	123
15.	Vazalstvo, nadvláda a protektorátstvo.	124
16.	Súčasť štátneho územia.	125
17.	Obmedzenie disponovania územím	127
18.	Spôsobilosť previesť alebo získať územie	129
19.	Koncept právneho titulu	129
20.	Určenie hraníc	130
21.	<i>Nemo dat quod non habet</i>	131

7.	Vznik a prevod územnej zvrchovanosti	133
1.	Úvod	133
2.	Historické zmeny v právnych koncepciách	134
3.	Doktrína časového (intertemporálneho) rozmeru práva	134
4.	Rozhodný dátum	136
5.	Spôsoby nadobudnutia územia	137
6.	Pôvodný (originárny) a odvodený (derivatívny) právny titul	138
7.	Prameň právneho titulu	139
8.	Efektívna okupácia	145
9.	Opustenie územia alebo <i>derelictio</i>	151
10.	Objavenie územia	152
11.	Symbolická anexia	153
12.	Pôvodný alebo historický titul	154
13.	Rozsah zvrchovanosti: geografické teórie	155
14.	Oblasť Arktídy a Antarktídy	156
15.	Naplavenia, erózie a avulzie (odtrhnutia územia)	158
16.	Vydržanie	159
17.	Tichý súhlas a uznanie	165
18.	Estoppel (prekážka uplatnenia nároku)	166
19.	Novácia	167
20.	Doktrína návratu do pôvodného stavu	168
21.	Relatívny právny titul	168
22.	Historická konsolidácia právneho titulu	170
23.	Nadobúdanie morského územia a ďalšie témy	172
24.	Problémy scudziteľnosti	175
8.	Územný status – ďalšie problémy	179
1.	Medzinárodné úkony týkajúce sa dispozície s územím	179
2.	Spôsobilosť Organizácie Spojených národov spravovať územie	183
3.	Právne režimy iné než zvrchovanosť štátu	184

ČASŤ IV

MORSKÉ PRÁVO	187
9. Pobrežné more, priľahlé pásmo a výlučná ekonomická zóna . . .	189
A. Pobrežné more	189
1. Úvod	189
2. Základná línia pre určenie šírky pobrežného mora	192
3. Metóda rovných čiar: súčasný vývoj	196
4. Šírka pobrežného mora	197
5. Základná línia a s ňou súvisiace problémy	199
6. Právny režim pobrežného mora	204
B. Osobitné právne režimy	210
1. Úvod	210
2. Priľahlé pásmo	211
3. Dovoľené druhy osobitných zón	212
4. Vymedzenie priľahlého pásma	214
5. Vynucovanie právnych predpisov štátu	215
6. Ďalšie osobitné zóny	216
10. Kontinentálny šelf: delimitácia šelfových oblastí a výlučných ekonomických zón	225
1. Úvod	225
2. Kontinentálny šelf: úvodné otázky	225
3. Pramene práva	228
4. Práva pobrežných štátov v šelfe	228
5. Prírodné zdroje šelfu	230
6. Umelé ostrovy a zariadenia na šelfe	230
7. Režim podložia	231
8. Vonkajšia hranica šelfu	231
9. Porovnanie kontinentálneho šelfu a výlučnej ekonomickej zóny . .	234
10. Delimitácia šelfu medzi protiľahlými alebo susediacimi štátmi . .	235
11. Delimitácia výlučnej ekonomickej zóny medzi protiľahlými alebo susediacimi štátmi	241
12. Režim ostrovov	242

11. Režim šireho mora	245
1. Úvod	245
2. Sloboda šireho mora	246
3. Udržanie poriadku na širom mori	250
4. Výnimky zo zásady slobody šireho mora	251
5. Jurisdikcia nad loďami na širom mori	262
6. Havarijné znečistenia ropou, „pirátske“ rádio a terorizmus	264
7. Morské a oceánske dno za hranicami vnútroštátnej jurisdikcie	266

ČASŤ V

SPOLOČNÉ VYUŽÍVANIE A OCHRANA ZDROJOV 271

12. Spoločné využívanie a ochrana zdrojov	273
1. Úvod	273
2. Hospodárska pomoc	274
3. Prístup k zdrojom – mierové využitie atómovej energie	275
4. Ochrana živých prírodných zdrojov v širom mori	276
5. Antarktída	278
6. Kozmický priestor	280
7. Medzinárodné rieky	285
8. Prieplyvy	290
9. Úžiny	294
10. Vnútrozemské štáty a enklávy	298
13. Právne aspekty ochrany životného prostredia	301
1. Úvod: Dôležité právne inštitúty	301
2. Význam platných zásad všeobecného medzinárodného práva	302
3. Nedostatky v používaní sporového systému zodpovednosti štátov	302
4. Novovznikajúce právne zásady: Zásada prevencie	303
5. Novovznikajúce právne zásady: Koncept trvalo udržateľného rozvoja	304
6. Novovznikajúce právne zásady: Zásada „znečisťovateľ platí“	305
7. Riadenie rizika: prevencia vzniku cezhraničných škôd z nebezpečných činností	306

8.	Význam a úloha multilaterálnych dohovorov stanovujúcich režimy ochrany	310
9.	Zhodnotenie	311

ČASŤ VI

	JURISDIKCIA ŠTÁTOV	313
14.	SUVERENITA A ROVNOSŤ ŠTÁTOV	315
1.	Všeobecne	315
2.	Suverenita a aplikácia pravidiel	316
3.	Suverenita a právomoc	317
4.	Členstvo v medzinárodných organizáciách	318
5.	Oblasť výlučnej právomoci štátu	319
6.	Článok 2 odsek 7 Charty Organizácie Spojených národov	321
7.	Medzinárodné tribunály a námietka vnútroštátnej jurisdikcie ..	323
15.	Súdna právomoc	325
1.	Všeobecne	325
2.	Civilná jurisdikcia	326
3.	Trestná jurisdikcia	327
4.	Vzťahy medzi jednotlivými princípmi	334
5.	Extrateritoriálne vykonávacie opatrenia	336
6.	Celkový pohľad na právo	338
7.	Príbuzné otázky vrátane vydávania, neformálneho predvedenia a mimoriadneho predvedenia	343
8.	Osobitné prípady súbežnej jurisdikcie	346
16.	Výsady a imunity cudzích štátov	351
1.	Úvod	351
2.	Rozlišovanie medzi nežalovateľnosťou a imunitou ako prekážkou jurisdikcie	352
3.	Podstata jurisdikčných imunít	354
4.	Imunita štátu a rozporuplnosť jej rozsahu	355
5.	Súčasná právna úprava	358
6.	Formy reštriktívnej imunity	361
7.	Európsky dohovor o štátnych imunitách	365

8.	Britský zákon o štátnych imunitách	366
9.	Vzdanie sa imunity.	369
10.	Administratívne útvary štátu a štátne inštitúcie	370
11.	Zadržanie a zabavenie majetku v exekučnom konaní	372
12.	Dohovor OSN o jurisdikčných imunitách štátov a ich majetku . .	373
13.	Imunity štátu a ochrana ľudských práv.	376
17.	Diplomatické a konzulárne styky	379
1.	Diplomatické styky: úvod	379
2.	Všeobecné právne aspekty diplomatických stykov.	381
3.	Členovia misie a náležitosti misie	382
4.	Nedotknuteľnosť misií	386
5.	Nedotknuteľnosť diplomatických zástupcov.	388
6.	Personálna imunita z jurisdikcie štátu.	389
7.	Imunita z jurisdikcie vo vzťahu k oficiálnym aktom (<i>ratione materiae</i>)	392
8.	Vyňatie z niektorých vnútroštátnych zákonov	392
9.	Ďalšie právne aspekty imunity.	393
10.	Konzulárne styky	394
11.	Osobitné misie	397
12.	Predchádzanie a trestanie zločinov voči osobám požívajúcim medzinárodnú ochranu	398
18.	Výnimky z územnej zvrchovanosti.	399
1.	Územné výsady poskytnuté na základe udeleného povolenia . .	399
2.	Iné obmedzenia územnej zvrchovanosti.	411
3.	Vonkajšie vykonávanie vládnych funkcií bez udelenia súhlasu suveréna	411

ČASŤ VII

PRAVIDLÁ URČENIA ŠTÁTNEJ PRÍSLUŠNOSTI (OKREM ÚZEMNEJ ZVRCHOVANOSTI A JURISDIKCIE ŠTÁTOV)	413
---	------------

19. Vzťahy vyplývajúce zo štátnej príslušnosti	415
1. Doktrína o slobode štátov vo veciach štátnej príslušnosti	415

2.	Stanoviská vlád k otázke autonómie	418
3.	Dohovor o niektorých otázkach konfliktu práva štátnej príslušnosti	419
4.	Pravidlá týkajúce sa štátnej príslušnosti, ktoré spoločne prijali štáty	420
6.	Logická aplikácia pravidiel medzinárodného práva	429
7.	Zodpovednosť štátu a doktrína skutočného puta	431
8.	Štátna príslušnosť nárokov	433
9.	Diplomatická ochrana	436
10.	Štátna príslušnosť na základe estoppel	437
11.	Povinná zmena štátnej príslušnosti	439
12.	Funkcionálny prístup k štátnej príslušnosti	440
13.	Princíp efektívneho puta a rozhodnutie v prípade Nottebohm	441
20.	Niektoré pravidlá určenia štátnej príslušnosti: obchodné spoločnosti a špecifické formy majetku	455
1.	Všeobecné aspekty	455
2.	Obchodné spoločnosti	455
3.	Lode	458
4.	Lietadlá	462
5.	Kozmické telesá	463
6.	Majetok vo všeobecnosti	464
7.	Majetok medzinárodných organizácií	465

ČASŤ VIII

MEDZINÁRODNOPRÁVNA ZODPOVEDNOSŤ 467

21.	Zodpovednosť štátov	469
1.	Základné súvislosti	469
2.	Podstata a právna povaha zodpovednosti štátu	470
3.	Vymedzenie zodpovednosti	473
4.	Objektívna zodpovednosť	474
5.	Culpa	477
6.	Úmysel a motív	478
7.	Osobitosti tejto problematiky: prípad Korfu	479

8.	Objektívna zodpovednosť za činnosti nezakázané právom	480
9.	Zodpovednosť za konanie štátnych orgánov, štátnych úradníkov, povstalcov a ďalších osôb	482
10.	Zodpovednosť v zastúpení a spoločná zodpovednosť štátov . . .	495
11.	Druhy škôd, formy a funkcie reparácie	497
12.	Odškodnenie, škody (<i>dommages-intérêts</i>)	504
13.	Okolnosti vylučujúce protiprávnosť	505
14.	Povaha právneho záujmu a procesná legitímácia (<i>locus standi</i>) . . .	507
15.	Žalobné dôvody	513
22.	Prípustnosť nárokov štátu	517
1.	Úvod	517
2.	Diplomatické rokovania	518
3.	Právne spory	518
4.	Absencia právneho záujmu žalobcu	519
5.	Diplomatická ochrana: Štátna príslušnosť nároku	520
6.	Vyčerpanie vnútroštátnych opravných prostriedkov	536
7.	Premlčanie	547
8.	Vzdanie sa nároku	548
9.	Ďalšie dôvody neprípustnosti nároku	549
10.	Protinárok žalovaného	550
11.	Akty cudzieho štátu pred vnútroštátnymi súdmi	550
23.	Systém svetového verejného poriadku: Vybrané príklady protiprávneho konania a inštitút <i>Ius Cogens</i>	553
1.	Meniaci sa obsah protiprávnosti	553
2.	Objektívne následky protiprávných situácií	554
3.	Základné protiprávne konanie: Zneužitie právomocí štátu	555
4.	<i>Ex Iniuria Non Oritur Ius</i>	556
5.	<i>Ius Cogens</i>	556
6.	Povinnosť ukončiť protiprávny stav	560
7.	Rodiaci sa systém svetového verejného poriadku	561

ČASŤ IX**OCHRANA JEDNOTLIVCOV A SKUPÍN 565**

24. Ujma na osobných a majetkových právach cudzincov na území štátu	567
1. Štát a jednotlivec	567
2. Prijatie, vyhostenie a zodpovednosť cudzincov	568
3. Všeobecné zásady	570
4. Národný cudzinecký režim	572
5. Medzinárodné minimálne štandardy.	573
6. Perspektíva dvoch štandardov	573
7. Relevantné formy zodpovednosti za protiprávne konanie	576
8. Odopretie spravodlivosti	577
9. Vyvlastnenie majetku cudzincov	579
10. Princíp náhrady za vyvlastnenie	582
11. Zásada národného zaobchádzania.	585
12. Kontrola hlavných prírodných zdrojov	585
13. Nezákonné vyvlastnenie <i>per se</i>	587
14. Rezolúcia valného zhromaždenia OSN z roku 1962 o trvalej zvrchovanosti nad prírodnými zdrojmi	588
15. Charta hospodárskych práv a povinností štátov	590
16. Záver k vyvlastneniu	592
17. Právne nástroje prijaté investormi a štátmi prijímajúcimi zahraničný kapitál	594
18. Porušenie a anulovanie štátnych kontraktov.	595
19. Stabilizačné klauzuly	599
25. Ochrana jednotlivcov a skupín: Ľudské práva a sebaurčenie . .	601
1. Úvod: Uplatniteľné právo.	601
2. Historický prehľad	602
3. Ľudské práva a Charta OSN	603
4. Opatrenia povolené Bezpečnostnou radou na predchádzanie a zlepšenie humanitárnych kríz.	606
5. Normotvorba: mnohostranné nezáväzné dokumenty	607
6. Normotvorba: záväzné mnohostranné dohovory	610

7.	Obyčajové alebo všeobecné medzinárodné právo	611
8.	Všeobecné princípy humanitárneho práva	612
9.	Hmotné práva: medzinárodné pakty z roku 1966	613
10.	Práva tretej generácie	615
11.	Regionálne mechanizmy na ochranu ľudských práv	616
12.	Pravidlo nediskriminácie	620
13.	Právne pojmy vzťahujúce sa na ochranu jednotlivcov súdnou kontrolou	624
14.	Zásada sebaurčenia	628
15.	Iné orgány vytvorené na zlepšenie dodržiavania ľudskoprávných noriem	632
16.	Zhodnotenie	633
26.	Medzinárodné trestné súdnictvo	635
1.	Úvod	635
2.	Zločiny podľa medzinárodného práva	635
3.	Vynútenie vnútroštátnymi súdmi	641
4.	Časová jurisdikcia	642
5.	Uplatniteľnosť zákonného premlčania na zločiny podľa medzinárodného práva	643
6.	Režimy mnohostranných zmlúv	644
7.	Normy, ktoré majú charakter záväzku erga omnes	644
8.	Trestné tribunály zriadené Bezpečnostnou radou podľa kapitoly VII Charty OSN	645
9.	Medzinárodný trestný súd (ICC)	648
10.	Vyňatie z jurisdikcie	651
11.	Niekoľko úvah o vláde práva	652

ČASŤ X

MEDZINÁRODNÉ TRANSAKCIE 655

27.	Zmluvné právo	657
1.	Úvod	657
2.	Uzatváranie zmlúv	660
3.	Výhrady	662
4.	Nadobudnutie platnosti, uloženie a registrácia	666

5.	Neplatnosť zmlúv	668
6.	Odstúpenie od zmlúv, ukončenie platnosti zmlúv a prerušenie ich vykonávania	670
7.	Neplatnosť zmluvy, ukončenie jej platnosti a prerušenie jej vykonávania: Všeobecné pravidlá.	677
8.	Uplatňovanie a účinky zmlúv	678
9.	Doplnenie a zmeny zmlúv	681
10.	Výklad zmlúv	682
11.	Klasifikácia zmlúv	688
12.	Účasť na všeobecných mnohostranných zmluvách	689
28.	Iné transakcie vrátane zastúpenia.	691
1.	Neformálne dohody	691
2.	Kvázi-legislatívne akty	691
3.	Jednostranné akty	692
4.	Estoppel (prekážka uplatnenia nároku)	695
5.	Zastúpenie	697

ČASŤ XI

PREVOD PRÁV A POVINNOSTÍ 699

29.	Sukcesia štátov	701
1.	Sukcesia štátov ako kategória	701
2.	Predchádzanie problémom na základe zmluvy, tichého súhlasu a prekážky uplatnenia nároku	702
3.	Územná zvrchovanosť a vnútroštátna jurisdikcia	703
4.	Vzájomné pôsobenie pravidiel práva.	707
5.	Jednotlivé právne otázky	708
6.	Význam politickej formy územnej zmeny.	720
7.	Rozpad federálnych štátov.	721
8.	Teória návratu do pôvodného stavu	722
30.	Iné prípady prevodu práv a povinností.	723
1.	Sukcesia medzi medzinárodnými organizáciami	723
2.	Prípady zastúpenia.	724
3.	Postúpenie	725

ČASŤ XII

	MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE A TRIBUNÁLY	727
31.	Medzinárodné organizácie	729
1.	Úvod	729
2.	Právna subjektivita	729
3.	Vykonávanie aktov v práve	733
4.	Výklad ustanovujúcich právnych aktov: Vlastné a implicitné právomoci	740
5.	Vzťahy medzi členskými štátmi	741
6.	Funkcionálny koncept členstva	743
7.	Vzťahy so štátmi, ktoré nie sú členmi organizácie	743
8.	Vzťah k vnútroštátnemu právu	745
9.	Tvorba práva organizáciami	746
10.	Kontrola konania organizácií	748
32.	Súdne riešenie medzinárodných sporov	755
1.	Pokojné riešenie sporov vo všeobecnosti	755
2.	Arbitrážne konanie	756
3.	Stály arbitrážny dvor	757
4.	Pravidlá arbitrážneho konania	758
5.	Súdne riešenie sporov	759
6.	Stály dvor medzinárodnej spravodlivosti a Medzinárodný súdny dvor	761
7.	Organizácia Súdneho dvora	763
8.	Jurisdikcia Súdneho dvora v sporoch	765
9.	Dôvody jurisdikcie Súdneho dvora	767
10.	Posudková jurisdikcia Súdneho dvora	776
11.	Hodnotenie Súdneho dvora	778

ČASŤ XIII

	POUŽITIE SILY ALEBO HROZBA SILOU ŠTÁTMI	781
33.	Použitie sily alebo hrozba silou štátmi	783
1.	Úvod	783

2.	Všeobecná zmluva o vzdaní sa vojny (1928)	784
3.	Právny režim Charty OSN	785
4.	Legalita predbežnej alebo preventívnej akcie prostriedkami sebaobrany a ustanovenia Charty	787
5.	Právo kolektívnej sebaobrany (článok 51 Charty)	788
6.	Definícia agresie	789
7.	Oblastné dohody: Kapitola VIII Charty OSN	791
8.	Organizácia Spojených národov ako systém verejného poriadku . .	792
9.	Vznik logických dôsledkov právneho režimu Charty OSN	792
10.	Pramene kontroverzií od roku 1945	793
11.	Povolenie použitia sily jednotlivými štátmi ako delegovanej vynucovacej akcie podľa Charty OSN	795
12.	Použitie sily na zabránenie alebo obmedzenie humanitárnych katastrof (humanitárna intervencia)	796
13.	Násilné opatrenia na blokovanie zdrojov terorizmu	799
14.	Úvahy o politike	800
15.	Vymedzenie použitia sily alebo hrozby silou štátmi: právny kontext	801
 Register		803